

E.A.Z. Wind
T.a.v. mevrouw E. de Groot
Industrieweg 23A
9601 LJ HOOGEZAND

Datum : 2 juli 2021
Documentnr. : 2021-062976
Dossiernummer : K27179
Behandeld door : J. Bevers
Telefoonnummer : (06) 25762449
Onderwerp : Wet natuurbescherming bestuurlijk rechtsoordeel Hoofdweg 39 te Westerlee

Geachte mevrouw De Groot,

U heeft op 17 juni 2021 per mail de vraag gesteld of er voor de plaatsing en ingebruikname van een windmolen een ontheffingsplicht is vanuit de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, Soorten.

In de door u toegestuurde stukken (*Tuitert, D., 26 mei 2021. "Effectbeoordeling plaatsing kleine windturbine Hoofdweg 39 te Westerlee". Projectnummer 3443 versie D2*) zijn de gevolgen vanwege werkzaamheden die met de plaatsing en ingebruikname zijn gemoeid op de aanwezige beschermde soorten onderzocht. Indien de kans op aanvaring verwaarloosbaar klein, maar uiteindelijk nooit helemaal uit te sluiten is, is het aan de initiatiefnemer om dit voor te leggen aan het bevoegd gezag die hierover dient te oordelen.

Onderzoek

Door Ecosensys is recent een pilotstudie (monitoringsonderzoek) uitgevoerd naar de effecten van kleine windturbines binnen agrarische en niet-agrarische bouwpercelen in het buitengebied van de provincie Groningen. Met behulp van onder andere (warmte-beeld)camera's en vleermuisdetectors en aan de hand van slachtofferregistraties is gekeken naar de risico's van kleine windturbines voor vogels en vleermuizen.

Vogelmonitoring

Uit het monitoringsonderzoek blijkt dat verschillende vogelsoorten in de buurt van kleine windturbines kunnen voorkomen. De soorten die het meest in de risicozone van de kleine windturbines aanwezig zijn en derhalve een verhoogde kans op aanvaring hebben zijn boerenzwaluw, huiszwaluw, spreeuw en torenvalk. Ook uilen zoals ransuil en kerkuil lopen een verhoogd risico op aanvaring omdat ze zich binnen de risicozone van een kleine windturbine kunnen begeven. Bij slachtofferonderzoek bij kleine windturbines in Groningen zijn vrijwel geen vogelslachtoffers gevonden. Alleen een juveniele houtduif en een huiszwaluw, waarvan niet met zekerheid is vast te stellen of die door de windturbines zijn gedood.

Vleermuismonitoring

Uit het monitoringsonderzoek blijkt tevens dat verschillende vleermuissoorten in de buurt van kleine windturbines kunnen voorkomen. De soorten die het meest in de risicozone van de kleine windturbines aanwezig zijn en derhalve een verhoogde kans op aanvaring hebben zijn de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis. Uit observaties met warmtebeeldcamera's zijn echter geen aanvaringen van vleermuizen met de windturbines vastgesteld en er zijn ook geen slachtoffers gevonden tijdens het slachtofferonderzoek. Vastgesteld is dat vleermuizen een hoge mate van ontwijkingsgedrag vertonen voor de kleine windturbines. Op plekken waar een verhoogde vleermuisactiviteit kan worden verwacht zoals in de buurt van vliegroutes of begroeiing die gebruikt wordt als foerageergebied kunnen slachtoffers echter niet worden uitgesloten.

Effecten

Effecten ten aanzien van vogels

Op de turbinelocatie staan geen bomen of gebouwen waarin vogels kunnen broeden. Van aantasting van nesten van gebouw- of boombewonende vogels tijdens de aanlegfase is derhalve geen sprake. Ter plaatse van de turbinelocatie is sprake van bouwland (akkerbouw). In theorie kunnen hier grondbroeders van kale bodems zoals Kievit en scholiekster broeden, maar gelet op de ligging op korte afstand van de hoge schuren op het erf worden hier geen broedende (weide)vogels verwacht waarvan het nest kan worden aangetast. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen nesten aangetroffen op de turbine-locatie.

Ten aanzien van aanvaringsrisico's blijkt uit de risicobeoordeling van Sweco dat met name grotere vogels die binnen een straal van ca. 100 meter van het erf broeden een verhoogd risico lopen. De windturbine die op het erf wordt geplaatst, staat op een locatie waar op voorhand geen structurele vliegbewegingen van kwetsbare vogels zoals uilen (o.a. kerkuil, ransuil, steenuil) en roofvogels (o.a. torenvalk, boomvalk en buizerd) kunnen worden verwacht. In de bebouwing op het erf broeden geen uilen zoals kerkuil of steenuil of torenvalken. Er hangt wel een kerkuilenkast in één van de schuren, maar deze is volgens de bewoner niet bezet. In de schuren zijn enkele oudere braakballen gevonden en zijn ook her en der uitwerpselen van kerkuil gevonden. Mogelijk wordt de schuur af en toe als roestplek gebruikt door een kerkuil. Tijdens het veldbezoek zijn geen kerkuilen waargenomen. Er hangt geen steenuilenkast op het erf en ook geen torenvalkkast. In de bomen op en langs het erf zijn geen grotere nesten aangetroffen waarin uilen zoals ransuil of roofvogels zoals buizerd of boomvalk kunnen broeden. De kans op aanvaring van roofvogels en uilen met de windturbine wordt daarom als niet voorzienbaar ingeschat. Van het opzettelijk doden van uilen of roofvogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake.

In de schuren op het erf broeden boerenzwaluwen. Tijdens het veldbezoek zijn ca. 20 nesten van de boerenzwaluw aangetroffen. Er zijn geen roepende of zingende huismussen gehoord die duiden op aanwezigheid van broedende huismussen op het erf. Aan de gevels van de bebouwing zijn geen nesten van huiszwaluw aanwezig. Voor kleine dagactieve zangvogels geldt op basis van het onderzoek van Sweco een laag aanvaringsrisico. De soorten vliegen op zicht en zijn wendbaar, waardoor ze goed in staat zijn om windturbines te ontwijken. In de Pilotstudie van Ecosensys zijn wel veel vliegbewegingen van boerenzwaluw vastgesteld in de risicozone van kleine windturbines in de provincie Groningen, maar waarschijnlijk zijn boerenzwaluwen goed in staat om de rotorbladen te ontwijken. Er werden geen aanvaringen geregistreerd op de camerabeelden en geen slachtoffers gevonden tijdens slachtofferonderzoek. De kans op aanvaring met de windturbine wordt daarom als niet voorzienbaar ingeschat. Van het opzettelijk doden van zwaluwen of andere kleine dagactieve vogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake.

De turbine komt op relatief korte afstand van de schuren op het erf te staan. Zo dicht op het erf zullen geen weidevogels broeden, waardoor hier geen structurele vliegbewegingen van weidevogels zullen plaatsvinden. Het betreft een akkerbouwperceel, dat niet geschikt is voor soorten als kwetsbare soorten zoals grutto, wulp en tureluur. De kans op aanvaring van weidevogels met de windturbine wordt als niet voorzienbaar ingeschat. Van het opzettelijk doden van weidevogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake. Voor overige vogelsoorten geldt eveneens dat geen structurele vliegbewegingen over de turbinelocatie op het agrarisch erf verwacht worden, waardoor de kans op aanvaring met de kleine windturbine niet voorzienbaar is. Van het opzettelijk doden van overige vogelsoorten in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake.

In het rapport wordt daarom geconcludeerd dat de kans op aanvaring met de windturbine voor alle vogelsoorten niet voorzienbaar is. Er worden geen structurele vogelslachtoffers verwacht voor deze turbinelocatie. Van het opzettelijk doden van vogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

Effecten ten aanzien van vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen geldt dat de kans op aanvaringsslachtoffers groot is wanneer er structurele vliegbewegingen op de turbinelocatie plaatsvinden. Dit kan zijn bij aanwezigheid van kraamverblijfplaatsen op korte afstand van de turbine. Er kunnen dan in korte tijd veel uitvliegende dieren passeren. Ook wanneer de turbine in of op korte afstand van lijnvormige landschapselementen staat die als vliegroute gebruikt worden kunnen in korte tijd veel dieren passeren. Wanneer er veel opgaande begroeiing rondom de turbinelocatie

aanwezig is, kan sprake zijn van essentieel foerageergebied waar 1 of meerdere vleermuizen structureel foerageren. Tot slot kan sprake zijn van een verhoogd aanvaringsrisico op trekroutes van trekkende vleermuissoorten, zoals bijv. de Ruige dwergvleermuis. De kleine windturbine staat op een locatie waar op voorhand geen structurele vliegbewegingen van vleermuizen verwacht hoeven te worden. Het erf ligt in een relatief open omgeving en de turbinelocatie staat in een open akkerbouwperceel. In de directe omgeving is geen enkele opgaande begroeiing aanwezig waarbij vleermuizen zouden kunnen foerageren. Het woonhuis heeft geen spouwmuren, maar deels wel een hellend pannendak. Hier zou in potentie een kraamverblijfplaats van een gebouwbewonende vleermuissoort zoals Gewone dwergvleermuis of Laatvlieger aanwezig kunnen zijn, maar gezien het open karakter van de omgeving wordt dit niet verwacht. Er bevinden zich bovendien geen doorgaande lijnvormige structuren op het erf in de richting van de turbinelocatie. Het is daarom niet aannemelijk dat vleermuizen het open weide- en akkerbouwgebied waarin de turbine komt te staan doorkruisen. Van essentieel foerageergebied is eveneens geen sprake, vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing of van voldoende breed oppervlaktewater op of rond het erf. Van een migratieroute van bijv. Ruige dwergvleermuis is evenmin sprake. Gestuwde trek van migrerende vleermuizen vindt plaats langs bijv. de kust, rivieren of dijken en soms boven grote kanalen. Dergelijke elementen liggen niet in de buurt van het plangebied.

Vanwege het ontbreken van doorgaande lijnvormige begroeiing op of in de directe omgeving van het erf waar de windturbine komt, wordt in het rapport geconcludeerd dat geen structurele vliegbewegingen van vleermuizen te verwachten zijn. De kans op aanvaring van vleermuizen met de windturbine wordt daarom als niet voorzienbaar ingeschat. Van het opzettelijk doden van vleermuizen in de zin van artikel 3.5 Wet natuurbescherming is geen sprake. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

Conclusie in het rapport

Uit het rapport volgt derhalve dat het plangebied leefgebied vormt voor een aantal beschermde soorten vogels en vleermuizen, maar de kans op aanvaring met de windturbine voor alle vogelsoorten en vleermuizen wordt dus niet voorzienbaar geacht. Van het opzettelijk doden van vogels of vleermuizen in de zin van artikel 3.1 en 3.5 Wet natuurbescherming is geen sprake. Voor andere niet-vrijgestelde beschermde soorten geldt dat ze niet aanwezig zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop of omdat er geen sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht.

Beoordeling

Wij kunnen de bevindingen uit de rapportage onderschrijven. Bij het plaatsen en in gebruik nemen van deze windmolen is de kans op aanvaringsslachtoffers naar verwachting zeer klein. Mochten er toch slachtoffers vallen, zou dat in beginsel een overtreding kunnen betekenen van artikel 3.1 en 3.5 Wnb. Maar daarbij zal zeker ook naar de voorzienbaarheid en opzettelijkheid gekeken moeten worden. Bovendien wordt de kans op slachtoffers 'verwaarloosbaar klein' geacht. Aangezien deze kans vergelijkbaar is met de aanwezigheid van een muur of raam waar soms een vogel tegenaan vliegt, zou het niet plaatsen van de windmolen op deze locatie geen gevolgen hebben op de staat van instandhouding van de betrokken populaties vogels en vleermuizen. Daarmee schatten wij in dat het plaatsen en in gebruik nemen van de windmolen geen verschil maakt met de huidige situatie zonder windmolen en het toegestaan is deze activiteit uit te voeren.

Conclusie

Wij concluderen dan ook dat de plaatsing en ingebruikname van de kleine windmolen aan de Hoofdweg 39 te Westerlee niet ontheffingsplichtig is ingevolge de Wet natuurbescherming indien deze wordt uitgevoerd op de wijze zoals die in genoemd rapport is beschreven.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

A.J. Hoogerwerf
Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.